

РЕШЕНИЕ

№ 293

гр. Пловдив, 14.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 1-ВИ ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и първи юни през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Надежда Ив. Желязкова
Каличкова

Членове: Славейка Ат. Костадинова
Красимира Д. Ванчева

при участието на секретаря Цветелина Юр. Диминова като разгледа докладваното от Славейка Ат. Костадинова Въззивно търговско дело № 20235001000155 по описа за 2023 година

За да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е въззивно – по чл. 258 и следващите от ГПК.

С решение № 404 от 06.12.2022 година, постановено по т. дело № 8/2022 година по описа на Окръжен съд – Пловдив, е отхвърлен предявеният от „П.“АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление град С., ул. „Д.Ц.“ 37, със съдебен адрес град П., бул. „М.“ 95, против Ш. Т. Ч., ЕГН *****, с адрес гр.К., ул. „М.“ № 2, със съдебен адрес град П., ул. „Р.Д.“ 53, ет.3, офис 1, адвокат Т. М., иск за установяване на вземането, произтичащо от договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на овърдрафт по разплащателна сметка ***/15.04.2008 г., в размер както следва:

-3 500 лв. - просрочена и непогасена главница, ведно с обезщетение за забава от подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение - 28.04.2021 г. до окончателното изплащане;

- 29 164, 82 лв. - договорна лихва за периода 20.03.2009 г. - 19.04.2021 г. на основание т.7 от договора за кредит;

-498, 36 лв. - наказателна лихва за периода 06.03.2009 г. - 27.04.2019 г. на основание т.8 от договора за кредит;

-7,76 лв. - законна лихва за периода 20.04.2021 г. - 27.04.2021 г.;

-42 лв. - разноси за връчване на поканата за предсрочна изискуемост.

Осъдена е „П.“ АД, ЕИК ***, да заплати на Ш. Т. Ч., ЕГН *****, сумата от 3 000 лв. разноси в първоинстанционното производство.

Така постановеното решение е обжалвано с въззивна жалба от ищеца в първоинстанционното производство „П.“ АД в частите, с които са отхвърлени предявените установителни искове с правно основание чл. 422 от ГПК за следните суми: 3 500 лв. - просрочена и непогасена главница; 1986,19 лв. - договорна лихва, дължима на основание т.7 от договора за кредит за периода от 28.04.2018 година до 27.04.2021 година включително; 7,76 лв. - законна лихва върху главницата за периода 20.04.2021 г. - 27.04.2021 г.; 42 лв. - разноси за връчване на поканата за предсрочна изискуемост, ведно със законната лихва върху главницата от датата на подаване на заявлението в съда – 28.04.2021 година, до погасяване на задължението. Искането е да се отмени решението в обжалваните части и да се реши спорът по същество, като се уважи предявеният иск по чл. 422 от ГПК за посочените суми и се присъдят на жалбоподателя разноси за производството по делото, включително юрисконсултско възнаграждение.

С въззивната жалба е оспорен изводът на първоинстанционния съд, че страните са обвързани от действието на сключения помежду им договор от 15.04.2008 година само на времето на уговорения в него срок в т. 3 – 15.04.2010 година. Този извод противоречал на събраните доказателства, сочещи че договорът е сключен при Общите условия на банката – кредитор за този вид услуга. В тази връзка има позоваване на т. 11 от договора, според която ОУ са предоставени на ответника, той се е запознал с тях и е приел действието им, което е удостоверил с подписа си. Жалбоподателят се е позовал и на разпоредбата на чл. 298, ал.1, т. 1 от ТЗ, според която Общите условия, установени отнапред от търговеца за сключваните от него сделки, стават задължителни за другата страна, когато тя заяви писмено, че ги приема. Процесният договор съдържал такова писмено изявление под текста на договора, а в разпоредбите му било посочено, че той съдържа Общи условия, неразделна част от него. Уговорката за сключването на договора при

Общи условия била част от самия договор. В Общите условия било уговорено, че Банката си запазва правото едностранно да ги променя, за което предварително уведомявала потребителите чрез обявления в банковите си салони и на интернет страницата си, или по друг подходящ начин, определен от нея, без да е необходимо подписването им.

Оспорен е изводът на първоинстанционния съд за изтичане на срока на договора на 15.04.2010 година, поради липса на доказателства за периода след 15.10.2010 година ответникът да е сезирал банката с искане за подновяване на издадената карта, като в тази връзка се поддържа, че в тежест на ответника е да ангажира доказателства за входирано в банката изявление от негова страна за прекратяване на договора. Становището на жалбоподателя е, че договорът е подновяван автоматично при условията и по реда, предвидени в Общите условия на П. АД за издаване и ползване на револвиращи международни кредитни карти с чип Mastercard и Visa. Сочи се, че съгласно т. 19.1 и т. 19.1.1 от Общите условия срокът на договора се удължава автоматично всеки път за нов едногодишен период при условие, че никоя от страните не е уведомила другата за прекратяването му по реда на т.19.2.1 или т.19.2.2. Освен това във всички случаи на прекратяване титулярът бил длъжен незабавно да върне всички издадени към сметката му карти, както и да погаси дебитното салдо по сметката си и да изпълни всички останали задължения към Банката преди изтичане срока на предизвестие за прекратяване, респ. за неподновяване на договора. При липса на искане от страна на титуляра за прекратяване на договора, правото на ползване на предоставения овърдрафт по кредитната карта било подновявано многократно от датата на предоставянето му до настъпването на предсрочната изискуемост на 20.04.2021 година. Погасителната давност за главницата и лихвите по договора започнала да тече от датата 20.04.2021 година, поради което не била изтекла към датата на подаване на заявлението по чл. 422 от ГПК. Посочено е, че погасителната давност за главницата е общата петгодишна такава от крайния падеж на кредита или от обявяването на предсрочната му изискуемост, а не тригодишната давност по чл. 111, б. „в“ от ЗЗД, тъй като отделните вноски по кредита не са периодични плащания, а вземането за главница е неделимо задължение.

Срещу въззивната жалба на „П.“ АД е подаден писмен отговор от ответника Ш. Т. Ч. чрез процесуалния му представител адвокат Т. М. с

изразено становище за нейната неоснователност и с искане за потвърждаване на решението в обжалваните части и за присъждане на разноски за въззивното производство. Поддържа се неоснователност на оплакванията, изложени във въззивната жалба. Изразява се съгласие с изводите на първоинстанционния съд, че срокът на договора е изтекъл на 15.04.2010 година, вземането на банката по него е станало изискуемо на 16.04.2010 година и петгодишната погасителна давност по чл. 110 от ЗЗД е изтекла още на 15.04.2015 година, поради което искът е неоснователен. Неоснователни били оплакванията, че при постановяване на решението съдът не е взел предвид Общите условия към договора, тъй като по делото въпреки дадените указания не били представени Общи условия, действащи към момента на сключване на договора – 15.04.2008 година и приложими в отношенията между страните. Нямало как Общите условия да се приемат като общоизвестни или служебно известни факти на съда, ненуждаещи се от доказване. Представените по делото Общи условия били такива, действащи от 16.10.2020 година и въз основа на тях не можели да се правят изводи за отношенията между страните, поради което съдът правилно приложил клаузите на представения договор – т. 3 и приел, че срокът е уговорен до 15.04.2010 година. Без Общите условия, уреждащи условията за автоматично подновяване на срока на договора, изводът на съда, че срокът е изтекъл на 15.04.2010 година и не е настъпило подновяване, бил обоснован. В подкрепа на този извод било и обстоятелството, че ищецът не е представил доказателства за периода след 15.04.2010 година ответникът да е сезирал банката с искане за подновяване на издадената кредитна карта, тъй като ползването на предоставените парични средства от него се осъществявало само посредством кредитна карта.

Страните не са направили нови доказателствени искания пред въззивната инстанция.

Въззивният съд, като прецени събраните доказателства и доводите на страните, прие следното:

Въззивната жалба е процесуално допустима, подадена е в срока по чл. 259 от ГПК от лице, имащо правен интерес да обжалва, а именно от ответника срещу част от първоинстанционното решение, с което са отхвърлени предявените от него искове.

Първоинстанционното решение е валидно и допустимо в обжалваната част.

По отношение на правилността на първоинстанционното решение съдът е ограничен от изложените оплаквания във въззивната жалба.

Преценявайки тези оплаквания, подробно посочени по-горе и установените по делото обстоятелства със събраните доказателства, съдът намира, че въззивната жалба е основателна.

Съображенията на въззивния съд са следните:

По първоинстанционното търговско дело № 8/2022 година по описа на ОС – Пловдив е предявен установителен иск от „П.“ АД срещу Ш. Т. Ч. с правно основание чл. 422 от ГПК. Предмет на иска са вземанията на банката, за които са издадени заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 от ГПК № 6329 от 13.07.2021 година и изпълнителен лист по ч.гр. дело № 11559/2021 година по описа на Районен съд – Пловдив, въз основа на извлечение от счетоводните книги на банката, включващи 3 500 лв. - просрочена и непогасена главница, ведно със законната лихва от подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение - 28.04.2021 г. до окончателното изплащане, 29 164, 82 лв. – просрочена договорна лихва за периода 20.03.2009 г. - 19.04.2021 г. на основание т.7 от договора за кредит; 498, 36 лв. - просрочена наказателна лихва за периода 06.03.2009 г. - 15.04.2017 г. на основание т.8 от договора за кредит; 7,76 лв. - законна лихва за периода 20.04.2021 г. - 27.04.2021 г.; 42 лв. - разноси за връчване на поканата за предсрочна изискуемост.

Искът е предявен от банката в дадения от съда в заповедното производство едномесечен срок, след подадено възражение срещу издадената заповед за изпълнение по чл. 417 от ГПК от длъжника Ш. Т. Ч..

Обстоятелствата, изложени в исковата молба на „П.“ АД срещу Ш. Т. Ч. са следните:

Посочено е, че на 15.04.2008 г. между страните е сключен Договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на овърдрафт по разплащателна сметка ***/15.04.2008 г., с който на титуляра е предоставено правото да ползва сумата 3 500 лв. при условията на овърдрафт. Ответникът използвал изцяло предоставената му сума. Овърдрафтът бил в просрочие, считано от 06.03.2009 година, когато

длъжникът просрочил изискуемо плащане с повече от пет работни дни. Твърди се в исковата молба, че неразделна част от договора между страните са Общите условия на банката-ищец за издаване и ползване на револвиращи международни карти с чип Mastercard и Visa. Съгласно т.13.1 във връзка с т.13.1.1 от тези Общи условия банката имала право да обяви овърдрафта за изцяло и предсрочно изискуем с писмено уведомление до титуляра в случай, че той не извърши което и да е плащане по договора и Общите условия повече от пет работни дни след датата, на която плащането е станало изискуемо. Твърди се, че на ответника е връчена покана от банката чрез ЧСИ за погасяване на задълженията по договора за овърдрафт на 10.08.2020 година, с която му е даден тридневен срок за това и е уведомен, че при неизпълнение на задълженията банката ще счита овърдрафта за предсрочно изискуем. Банката обявила кредита за изцяло и предсрочно изискуем на 20.04.2021 година и подала заявление за издаване на заповед по чл. 417 от ГПК на 28.04.2021 година. Искането е да се приеме за установено съществуването на вземанията на банката за сумите по издадената заповед за изпълнение, дължими по процесния договор за овърдрафт и за осъждане на ответника да заплати направените от ищеца разноси в заповедното и в исковото производство.

В преклузивния срок – с отговора на исковата молба, ответникът е оспорил предявените иски по основание и размер, като е направил изрично възражение за погасяване по давност на претендираните вземания – главница, договорни и наказателни лихви и разноси. Неговото становище е, че изискуемостта на вземанията на банката настъпва съобразно Общите условия към договора, които предвиждат, че дата на падежа е всяко пето число от месеца, че гратисният период е 45 дни, след който се начислява лихва за съответната транзакция. Според ответника падежът на всеки ползван овърдрафт настъпва на пето число всеки месец, като след тази дата главницата става изискуема и банката може да иска изпълнение. Падежът на лихвите върху ползваната сума настъпва след изтичане на 45 дневния гратисен период. Като релевантен момент, от който започва да тече давността, ответникът е посочил датата на последното осъществено усвояване на парични средства от кредитополучателя, в случая – 04.03.2009 година. Падежът съгласно Общите условия настъпил на 05.04.2009 година и петгодишната давност изтекла на 05.04.2014 година, много преди подаване на

заявлението по чл. 422 от ГПК на 28.04.2021 година. Твърди се също, че плащанията, извършвани от ответника, последното от които е на 19.04.2016 година, не прекъсват давността, тъй като с оглед спецификата на кредита – овърдрафт, не представляват признание на дълга нито по основание, нито по размер. Тъй като вземането за главница било погасено по давност, не се дължали и акцесорните вземания за договорна и наказателна лихва, предмет на спора. По отношение на претендираните договорни и наказателни лихви се поддържа, че по договора за овърдрафт те имат характер на периодични плащания с начален момент на изискуемостта начисляването им като дължими съобразно Общите условия и се погасяват с тригодишната давност по чл. 111, б. „в“ от ЗЗД. Според ответника процесният договор от 15.04.2008 година е сключен със срок на действие две години и е прекратен с изтичането на този срок на 15.04.2010 година. Отречено е приложението на Общите условия към договора в отношенията между страните, като доводите за това са свързани с разпоредбите на отменения Закон за потребителския кредит, действал през процесния период и до 12.05.2010 година и поставените с чл. 7 от този закон изисквания. Отречена е възможността за автоматично продължаване на срока на договора въз основа на Общите условия, тъй като страните не били приели прилагането им. Поддържа се нищожност на процесния договор поради неспазване на изискванията на чл. 6, чл. 7, т.4-14, чл. 8, ал. 1, чл. 9, ал. 1 и чл. 10 от Закона за потребителския кредит/ отм./. Твърди се също, че клаузите на договора и на ОУ са нищожни като неравноправни по смисъла на ЗЗП и противоречащи на чл. 26, ал. 1, предложение трето от ЗЗД, като несъответстващи на принципа за справедливост и еквивалентност на престациите и противоречие на добрите нрави.

От събраните по делото доказателства, включително тези, представени пред въззивната инстанция по указание на съда, преценени поотделно и в тяхната съвкупност, се установява следната фактическа обстановка:

Между страните е сключен на 15.04.2008 година договор № *** от 15.04.2008 година за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на овърдрафт по разплащателна сметка в размер на 3500 лв. В чл. 3 от договора е посочено, че срокът на овърдрафта е до 15.04.2010 г. , като същият се подновява автоматично при условията и по

реда, предвидени в Общите условия на Банката за издаване и ползване на револвиращи международни кредитни карти с чип Mastercard и Visa.

От приетата в първоинстанционното производство и неоспорена от страните съдебно икономическа експертиза се установява, че пълният размер на отпуснатия овърдрафт е усвоен от ответника до дата 06.03.2009 година. Погашения по договора с вноски на каса и парични преводи са правени през периода от 03.06.2008 година до 19.04.2016 година, когато е последният превод.

В чл. 9 от договора е посочено, че всички права и задължения на страните по него във връзка с издаване и ползване на кредитните карти и предоставяне и погасяване на предоставения овърдрафт се уреждат от Общите условия на банката за издаване и ползване на револвиращи международни кредитни карти с чип Mastercard и Visa, неразделна част от договора.

В т. 11 от договора между страните от 15.04.2008 година се съдържа изрично изявление, че той се сключва при условията на чл. 298, ал.1, т. 1 от ТЗ и че с подписването му титулярът декларира, че са му предоставени и е запознат с Общите условия и Тарифата на банката и приема прилагането им при уреждане на отношенията между него и банката във връзка със сключването и изпълнението му. Това изрично изявление е подписано от ответника в качеството му на страна по договора.

С исковата молба първоначално са приложени от ищеца Общи условия на П. АД за издаване и ползване на револвиращи международни кредитни карти с чип, които са в сила от 16.10.2020 година. Въпреки това първоинстанционният съд не е предприел необходимите процесуални действия и не дал необходимите указания. Въззивният съд с определение е допълнил доклада на първоинстанционния съд, като е указал на ищеца, че не представя доказателства относно твърдените обстоятелства за клаузите на Общите условия на Банката, към които препраща договора от 15.04.2008 година. В изпълнение на тези указания в съдебно заседание на 21.06.2023 година са представени и приети от съда Общи условия на „П.“ АД за издаване и ползване на револвиращи международни кредитни карти с чип Mastercard и Visa, приети от Управителния съвет на банката с решение от 17.04.2007 година, изменени и допълнени с решения от 24.07.2007 година и

18.12.2007 година, които са действали към момента на подписване на договора и обвързват страните с оглед изричното изявление в т. 11, под което е положен подписа на ответника. Тези Общи условия са приложими към спорното правоотношение.

С оглед съдържанието на договора, който е подписан от страните, по-конкретно обсъдената по-горе т. 11, съдът намира за неоснователно възражението на ответника, че страните не са приели прилагането на Общите условия в отношенията помежду им. Неоснователно е позоваването в тази връзка на чл. 7 от отменения Закон за потребителския кредит / обн. ДВ бр. 53/2006 година и отменен с ДВ бр. 18/2010 година/, действал към момента на сключване на договора. Посочената разпоредба урежда подробно съдържанието на договора за потребителски кредит. При положение, че с договора има изрично препращане към Общите условия и изявление, че те са неразделна част от него, обстоятелството, че част от съдържанието на договора е в Общите условия, не означава, че договорът не отговаря на изискванията на закона за необходимото съдържание.

Неоснователно е възражението на ответника за нищожност на процесния договор поради противоречието му с чл. 6, чл. 7, т.4-14, чл. 8, ал. 1, чл. 9, ал. 1 и чл. 10 от ЗПК / отм./. Има писмен договор, подписан от страните, неразделна част от който са Общите условия. За Общите условия към онзи момент няма изискване за подписването им нито в Закона за потребителския кредит / отм./, нито в чл. 298, ал.1 т. 1 от ТЗ, а е достатъчно писмено заявление, че страната ги приема, каквото в случая е налице. В този смисъл договорът отговаря на чл. 6 от ЗПК / отм./, който в ал. 1 и ал. 2 поставя изисквания за предоставяне на информация относно условията му и за писмена форма и връчване на екземпляр от него. Няма конкретни твърдения и данни за нарушаване на тези изисквания. По отношение на твърденията за нарушаване на изискванията за съдържанието на договора, посочени в чл. 7, т.4-14 от ЗПС / отм./, ответникът не е изложил конкретни оплаквания. Съдът, доколкото в случая става дума за договор за овърдрафт, приема, че за неговото съдържание са приложими изискванията на чл. 9, ал. 1 от ЗПК / отм./ и че договорът и Общите условия съдържат всички необходими елементи, изброени в закона. За нарушаване на чл. 8, ал. 1 от Закона за потребителския кредит / отм./ в случая не може да става дума, тъй като този текст касае друг вид договори, а именно договори за

потребителски кредит за придобиване на стоки или за предоставяне на услуга чрез разсрочено плащане или лизинг. Неоснователно е и възражението за нищожност на договора поради нарушаване на чл. 10 от ЗПК /отм./. Според тази разпоредба договорът за потребителски кредит, свързан с използването на кредитна карта, съдържа задължително информация за: 1. горната граница на кредита, ако такава е договорена, или начините за нейното определяне; 2. условията за ползване и връщане на кредита; 3. годишния лихвен процент и разходите, ако има такива, приложими към момента на сключване на договора, както и условията, при които те могат да бъдат променяни. В случая става дума не за договор за потребителски кредит, а за предоставяне на овърдрафт по разплащателна сметка. Отделно от това цялата изброена информация се съдържа в договора и Общите условия и ще бъде обсъждана от съда при разрешаване на спорните въпроси.

В чл. 4 от договора е посочено, че титулярът се задължава да погасява предоставения овърдрафт в сроковете и по начина, договорени в Общите условия. Според чл. 6 за използвания овърдрафт титулярът ползва гратисен период със срок до 45 дни, като в случай, че до датата на падежа погаси изцяло дебитното салдо по сметката, формирано до края на последния отчетен период, банката не начислява лихва за дебитното салдо. Според чл. 1, б. „з“ от Общите условия падежът е всяко 5-то число от месеца, респ. следващия работен ден ако той е неработен. В чл. 7 от договора е предвидено, че при непогасяване до датата на падежа на пълния размер на дебитното салдо, формирано до края на последния отчетен период титулярът заплаща на банката годишна лихва в размер съгласно действащите Общи условия и Тарифа за таксите и комисионите на Банката, като към датата на подписване на договора размерите на годишната лихва са 16 % за дебитни салда, формирани в резултат на ПОС – трансакции и 18 % за всички останали дебитни салда по сметката. При неплащане на падежа на минималната погасителна вноска или надвишение на разрешения кредитен лимит банката начислява наказателна лихва в размер на договорения лихвен процент с надбавка от 12 % / чл. 8 от договора/.

В чл. 36.1. от приложимите в отношенията между страните Общи условия е предвидено, че срокът за ползване на овърдрафта се удължава автоматично всеки път за нов едногодишен срок, при следните условия: титулярът да не е уведомил банката за прекратяване на договора най – малко

60 дни преди изтичане на текущия срок, респ. банката да не е уведомила титуляра за прекратяване на договора най – малко 30 дни преди изтичане на текущия срок. Извън тези хипотези основание за прекратяване на договора по всяко време от срока на действието му съгласно чл. 36.2. от Общите условия е писмено предизвестие от всяка от страните до насрещната – от титуляра - 60 дневно предизвестие и от банката – 30 дневно предизвестие.

На 10.08.2020 година на ответника Ш. Ч. е връчена чрез ЧСИ покана, изпратена от „П.“ АД на 29.06.2020 година. С нея банката е обявила на длъжника, че поради неизпълнение на задълженията му за погасяване на предоставения овърдрафт в определените в договора и Общите условия срокове, е налице просрочено задължение, включващо 3500 лева главница и 29130,41 лева – лихви, като му е даден тридневен срок за доброволно погасяване на задълженията в пълен размер. В поканата е посочено, че след изтичане на този срок, без изпращане на повторно съобщение, банката ще счита кредита за изцяло и предсрочно изискуем и ще предприеме действия по принудителното му събиране.

Заявлението за издаване на заповед за изпълнение по чл. 417 от ГПК въз основа на извлечение от счетоводните книги на банката относно процесния договор за овърдрафт, е подадено на 28.04.2021 година и въз основа на него е образувано ч.гр. дело № 11559/2021 година по описа на Районен съд – Пловдив. По делото са издадени заповед за изпълнение по чл. 417 от ГПК за сумите, предмет на предявения иск по чл. 422 от ГПК и изпълнителен лист. Срещу заповедта за изпълнение е подадено възражение по чл. 414 от ГПК от Ш. Т. Ч., което обуславя допустимостта на положителния установителен иск по чл. 422 от ГПК.

При така установената фактическа обстановка, съдът от правна страна намира следното:

Договорът от 15.04.2008 година, сключен между страните, въз основа на който е предоставен кредит - овърдрафт на ответника Ш. Ч. и е открита картвата разплащателна сметка с издадена към нея кредитна карта, не е прекратен на посочената в него дата 15.04.2010 година. В отношенията между страните приложение намира клаузата на т. 36. 1 от Общите условия на банката, предвиждаща автоматично удължаване всеки път за нов едногодишен срок на срока на ползване на овърдрафта. Не се твърди и не са

представени доказателства за отправено от него до банката или от банката до него предизвестие за прекратяване на договора за овърдрафт.

Липсата на данни за това дали след първата издадена кредитна карта на ответника, банката я е подновила за нов срок, не променя извода на съда за автоматичното продължаване на срока за ползването на овърдрафта въз основа на обсъдените по-горе клаузи от Общите условия, до прекратяването му на някое от предвидените основания. Не се твърди и не се установява и изпълнение на задълженията по чл. 20 от Общите условия, за да се направи извод, че е настъпило прекратяване на договора. Тази клауза изисква при прекратяване на договорните отношения, независимо от основанията за това, титулярът да погаси незабавно всички задължения до размера на дебитното салдо по сметката, включително разноси, такси, комисиони, лихви и главница, като осигури достатъчно средства по сметката, за да покрие и всички забавени във времето плащания.

Въз основа на събраните по делото доказателствата следва да се приеме, че предсрочната изискуемост е настъпила на 14.08.2020 година. Към момента на връчване на поканата за плащане на ответника – 10.08.2020 година, са налице обективните предпоставки за обявяване на предсрочната изискуемост, а именно просрочени главница от 3500 лева и лихви, което е видно както от банковото извлечение от счетоводните сметки, така и от приетата по делото съдебно икономическа експертиза. Става дума за усвояване на отпуснатия овърдрафт в пълен размер и невъзстановяването на сумата чрез плащане на съответните погасителни вноски на уговорения за това падеж. Предсрочната изискуемост съгласно чл. 28 от Общите условия настъпва след писмено предизвестие до титуляра за срок, определен от банката, в случай, че титулярът не извърши което и да е плащане по договора и Общите условия повече от 5 работни дни след датата, на която такова плащане е станало изискуемо. В случая поканата е връчена на 10.08.2020 година, даденият тридневен срок е изтекъл на 13.08.2020 година, поради което и с оглед изричното изявление на банката в поканата предсрочната изискуемост на задълженията по договора за овърдрафт е настъпила, считано от 14.08.2020 година.

Следва да се посочи, че изявлението на банката в заповедното и в исковото производство, че е обявила кредита за изцяло и предсрочно

изискуем едва на 20.04.2021 година, не обвързва другата страна по делото, както и съда. Тази дата е след датата 14.08.2020 година, на която е настъпила предсрочната изискуемост съобразно договорните клаузи и предприетите от банката действия по уведомяване на ответника, в каквато насока съдът изложи мотиви по-горе.

Неоснователно е възражението на ответника за погасяване по давност на вземанията на банката. Началният момент на погасителната давност е настъпването на предсрочната изискуемост – 14.08.2020 година.

При съобразяване с клаузите на сключения между страните договор за овърдрафт, не може да се приеме, че за всяка една отделна усвоена сума, както и за лихвите по нея, погасителната давност започва да тече от момента на падежа на погасителната вноска. Чл. 18 и чл. 19 от Общите условия уреждат задължение за внасяне на минимална погасителна вноска до падежа – 5-то число от месеца, както и възможност за погасяване изцяло на ползвания овърдрафт по всяко време от срока на действие на договора. Неизпълнението на задължението за минимална погасителна вноска и непогасяването по датата на падежа на пълния размер на дебитното салдо са свързани със задължения за заплащане на лихви – договорна по чл. 7 и наказателна по чл. 8 от договора, дължими от титуляра. При действащ договор - до неговото прекратяването на някое от предвидените за това основания, респ. до обявяване на предсрочната му изискуемост, банката не би могла да претендира заплащане на суми по него, а има право само да начислява уговорените лихви. До прекратяването на договора или до обявяване на предсрочната му изискуемост давност не тече. Давността за претендираната главница е общата петгодишна такава съгласно чл. 110 от ЗЗД. Началният ѝ момент е обявяването на предсрочната изискуемост – 14.08.2020 година и не е изтекла към датата на подаване на заявлението по чл. 417 от ГПК на 28.04.2021 година. По отношение на договорните лихви претенцията пред въззивната инстанция се поддържа за период три години преди подаване на заявлението, а именно от 28.04.2018 година до 27.04.2021 година, т.е. в рамките на предвидения в чл. 111, б. „в“ от ЗЗД тригодишен срок, поради което не са налице основания за уважаване на възражението за погасителна давност.

Вземанията на банката, за които са основателни предявените иски,

съобразно тяхното съществуване към момента на подаване на заявлението по чл. 417 от ГПК и при съобразяване на очертания с въззивната жалба предмет на въззивното производство, са следните:

Безспорно е, а и от приетата в първоинстанционното производство съдебно икономическа експертиза се установява, че банката има вземане за главницата по договора, съвпадащо с размера на отпуснатия овърдрафт, а именно сумата от 3500 лева, която е дължима ведно със законната лихва от датата на заявлението по чл. 417 от ГПК – 28.04.2021 година, до окончателното ѝ изплащане.

Следващата претенция, която се поддържа от банката на настоящия етап от производството е за сумата от 1986,19 лева, представляваща договорната лихва, дължима на основание чл. 7 от договора за периода от 28.04.2018 година до 27.04.2021 година – три години преди подаване на заявлението по чл. 417 от ГПК. Тук следва да се посочи на първо място, че договорни лихви по чл. 7 са претендирани както със заявлението по чл. 417 от ГПК, така и с исковата молба пред Окръжен съд с краен момент до 19.04.2021 година. Недопустимо е едва с въззивната жалба да е променя крайният момент. Освен това договорните лихви се дължат само до обявяване на предсрочната изискуемост, т.е. до 13.08.2020 година включително. След този момент липсва основание за тяхното начисляване, а се дължи само законна лихва върху главницата. Такова е и задължителното за съдилищата разрешение, съдържащо се в т. 2 от Тълкувателно решение от 27.03.2019 година по т.д. 3/2017 година на ОСГТК на ВКС. Размерът на договорните лихви по чл. 7 от договора за периода от 28.04.2018 година / началния момент, от който се претендират/ до 14.08.2020 година / настъпването на предсрочната изискуемост/, съдът определя въз основа на приетата по делото съдебно икономическа експертиза – таблицата по т. 2 от заключението, като от сумата 1974,95 лева, изчислена от вещото лице като дължими договорни лихви за периода 28.04.2018 година до 20.04.2021 година изключва дължимите договорни лихви в общ размер на 496,54 лева за периода от 14.08.2020 година до 19.04.2021 година. Изчислени по този начин, дължимите договорни лихви за периода от 28.04.2018 година до 13.08.2020 година включително, са 1478,41 лева.

Съдът е сезиран и с претенция за законна лихва върху главницата от

3500 лева за период след обявяване на предсрочната изискуемост и преди подаване на заявлението по чл. 417 от ГПК, а именно от 20.04.2021 година до 27.04.2021 година. Такава се дължи съгласно приетото в т. 2 от ТР 3/2017 от 27.03.2019 година на ОСГТК на ВКС в претендирания размер от 7,76 лева.

Последната сума, посочена във въззивната жалба, за която се иска отмяна на първоинстанционното решение и уважаване на предявения иск по чл. 422 от ГПК, е 42 лева, представляваща разноски за връчване на поканата на банката до ответника за предсрочната изискуемост. Към исковата молба е представена фактура от 06.07.2020 година за сумата от 42 лева, в която е посочено, че е заплатена от „П.“ АД на ЧСИ за изготвяне и връчване на документи на Ш. Ч.. По този начин е установен размерът на направените разходи от банката за връчване на поканата. Тези разходи се дължат от длъжника на основание чл. 79, ал. 1, предложение второ от ЗЗД във връзка с чл. 82 от ЗЗД, поради което установителният иск за тях е основателен и следва да бъде уважен след отмяна на отхвърлителното първоинстанционно решение в тази част.

Съобразявайки гореизложеното, въззивният съд намира, че следва да се потвърди решението в обжалваната част, с която е отхвърлен предявеният установителен иск досежно договорните лихви над размера от 1478,41 лева до 1986,19 лева, както и за периода от 14.08.2020 година до 19.04.2021 година включително. Първоинстанционното решение следва да се отмени и следва да се постанови ново по същество, с което да се уважи предявеният иск по чл. 422 от ГПК за сумата от 3500 лева главница, ведно със законната лихва от 28.04.2021 година до окончателното ѝ изплащане, 1478,41 лева – договорни лихви за периода от 28.04.2018 година до 13.08.2020 година включително, 7,76 лева – законна лихва върху главницата от 3500 лева за периода 20.04.2021 година – 27.04.2021 година включително, както и за 42 лева – разноски за връчване на поканата за изпълнение.

За пълнота на изложението съдът следва да обсъди поддържаните от ответника в първоинстанционното производство възражения за нищожност на процесния договор поради неравноправност на клаузите от него по смисъла на ЗЗП, поради несъответствие с принципа за справедливост, нееквивалентност на престациите и накърняване на добрите нрави.

Съдът намира тези възражения за неоснователни. В отношенията

между страните, при произнасянето по спорните въпроси, съдът прилага заключения помежду им договор, който съдържа ясни и точни уговорки относно поетите задължения. По делото не се твърди банката да е извършвала едностранни промени в уговорените размери на лихвите или в други условия на договора, с което ответникът като потребител да е поставен в по-неблагоприятно положение, даващи основание да се направи извод за нищожност поради неравноправност по смисъла на чл. 143 от ЗЗП / в редакцията към датата на сключване на договора/ на клаузи от договора и Общите условия. Останалите оплаквания за нищожност също са неоснователни. Липсват конкретни доводи, а съобразявайки размера на уговорените лихви и правата и задълженията на ответника във връзка с отпуснатата му като овърдрафт сума, обсъдени по-горе, съдът намира, че не става дума за нееквивалентни престации, нарушаващи принципа за справедливост и добрите нрави.

С оглед изхода на спора съдът следва да се произнесе и по отговорността на страните за разноските, направени в заповедното, първоинстанционното и въззивното производство.

В заповедното и в първоинстанционното производство общият размер на исковите претенции е 33212,94 лева. При извод на въззивния съд за основателност до общо 5028,17 лева, ответникът има право на разноски за първоинстанционното производство в размер на 2545,82 лева. Първоинстанционното решение в частта, с която са присъдени разноски в полза на ответника Ш. Ч. над размера от 2545,82 лева до 3000 лева следва да бъде отменено.

Разноските на ищеца „П.“АД, направени в заповедното производство, са общо 714,26 лева – държавна такса и юрисконсултско възнаграждение. От тях с оглед изхода на спора ответникът следва да бъде осъден да заплати 108,13 лева. Разноските на ищеца, направени в първоинстанционното производство, видно от списъка по чл. 80 от ГПК, са общо 1214,26 лева, от които ответникът с оглед изхода на спора дължи 183,83 лева.

Обжалваемият интерес във въззивното производство е общо 5535,95 лева, като въззивната жалба е основателна до размера на 5028,17 лева. С оглед на това жалбоподателят „П.“АД следва да бъде осъден да заплати на ответника Ш. Ч. разноски в размер на 91,72 лева, при направени такива в общ

размер на 1000 лева заплатено адвокатско възнаграждение.

Жалбоподателят има право на разноси за въззивната инстанция съобразно уважената част от жалбата. Направените разноси, видно от списъка по чл. 80 от ГПК, са в общ размер от 309,72 лева, включващи държавна такса и юрисконсултско възнаграждение. Дължимите от ответника Ш. Ч. разноси за тази инстанция са в размер на 281,31 лева.

По изложените съображения Пловдивският апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 404 от 06.12.2022 година, постановено по т. дело № 8/2022 година по описа на Окръжен съд – Пловдив, **В СЛЕДНИТЕ ОБЖАЛВАНИ ЧАСТИ:**

-в частта, с която е отхвърлен предявеният от „П.“АД, ЕИК ***, против Ш. Т. Ч., ЕГН *****, иск по чл. 422 от ГПК за установяване съществуването на вземанията, произтичащи от договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на овърдрафт по разплащателна сметка ***/15.04.2008 г., за които е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 от ГПК № 6329 от 13.07.2021 година по ч.гр. дело № 11559/2021 година на Районен съд – Пловдив, включващи 3 500 лв. главница, ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение - 28.04.2021 година, до окончателното ѝ изплащане; 1478,41 лева – договорна лихва по т. 7 от договора, дължима за периода от 28.04.2018 година до 13.08.2020 година включително; 7,76 лв. - законна лихва върху главницата от 3500 лева за периода от 20.04.2021 г. до 27.04.2021 г. включително; 42 лв. разноси за връчване на поканата за предсрочна изискуемост;

- в частта, с която е осъдена „П.“ АД, ЕИК ***, да заплати на Ш. Т. Ч., ЕГН *****, разноси за първоинстанционното производство в размера над 2545,82 лева до 3000 лева,

ВМЕСТО КОЕТО ПОСТАНОВЯВА:

Приема за установено по отношение на Ш. Т. Ч., ЕГН *****, с адрес гр.К., ул. „М.“ № 2, със съдебен адрес град П., ул. „Р.Д.“ 53, ет.3, офис 1, адвокат Т. М., съществуването на следните вземания на „П.“АД, ЕИК

***, със седалище и адрес на управление град С., ул. „Д.Ц.“ 37, със съдебен адрес град П., бул. „М.“ 95, произтичащи от договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на овърдрафт по разплащателна сметка ***/15.04.2008 г., за които е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 от ГПК № 6329 от 13.07.2021 година по ч.гр. дело № 11559/2021 година на Районен съд – Пловдив:

- 3 500 лв. главница, ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение - 28.04.2021 година, до окончателното ѝ изплащане;

-1478,41 лева – договорна лихва по т. 7 от договора, дължима за периода от 28.04.2018 година до 13.08.2020 година включително;

-7,76 лв. - законна лихва върху главницата от 3500 лева за периода от 20.04.2021 г. до 27.04.2021 г. включително;

-42 лв. разноски за връчване на поканата за предсрочна изискуемост.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 404 от 06.12.2022 година, постановено по т. дело № 8/2022 година по описа на Окръжен съд – Пловдив, **В ОСТАНАЛАТА ОБЖАЛВАНА ЧАСТ**, с която е отхвърлен предявеният от „П.“АД, ЕИК ***, против Ш. Т. Ч., ЕГН *****, иск по чл. 422 от ГПК за установяване съществуването на вземанията, произтичащи от договор за издаване на револвираща международна кредитна карта с чип и предоставяне на овърдрафт по разплащателна сметка ***/15.04.2008 г., за които е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 от ГПК № 6329 от 13.07.2021 година по ч.гр. дело № 11559/2021 година на Районен съд – Пловдив, включващи претендираните договорни лихви по т. 7 от договора в размера над 1478,41 лева до 1986,19 лева и за периода от 14.08.2020 година до 19.04.2021 година включително.

ОСЪЖДА Ш. Т. Ч., ЕГН *****, с адрес гр.К., ул. „М.“ № 2, със съдебен адрес град П., ул. „Р.Д.“ 53, ет.3, офис 1, адвокат Т. М., да заплати на „П.“АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление град С., ул. „Д.Ц.“ 37, със съдебен адрес град П., бул. „М.“ 95, следните суми, представляващи направени разноски, съобразно изхода на спора: сумата от 108,13 лева разноски за заповедното производство – ч.гр. дело № 11559/2021 година по описа на Районен съд – Пловдив; сумата от 183,83 лева – разноски за

първоинстанционното производство по т. дело 8/2022 година по описа на Окръжен съд – Пловдив; сумата от 281,31 лева – разноски за въззивното производство по в.т. дело № 155/2023 година по описа на Апелативен съд – Пловдив.

ОСЪЖДА „П.“АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление град С., ул. „Д.Ц.“ 37, със съдебен адрес град П., бул. „М.“ 95, да заплати на Ш. Т. Ч., ЕГН *****, с адрес гр.К., ул. „М.“ № 2, със съдебен адрес град П., ул. „Р.Д.“ 53, ет.3, офис 1, адвокат Т. М., разноски за въззивното производство по в.т. дело № 155/2023 година по описа на Апелативен съд – Пловдив в размер на 91,72 лева.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС с касационна жалба в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____